

31 - 29 במאי 1972

קריאה לשמאל העולמי:

הוקיעו את האלימות!

ביום הרביעי בבוקר היה שריהמישפטים צריך למסור את הודעה הממשלתית על פרשת שכר-הטירחה של פרקליטי ועדת-זיתקון. בלילה לפני כן אירע האסון הנורא בלוד.

שפירא לא שש למסור את הודעה, וכפי שאספר להלן, נאלץ לעשות זאת בגללנו. אולם הטרדיה, שדחקה הצידה כל עניין אחר, גרמה גם לדחיית פרשה זו. (אחד הצניקאים, שאינם חסרים בכנסת, אמר במיזג נון: "זה בא לו כהצלה מן השמיים!")

הממשלה החליטה למסור לכנסת הודעה על האסון, אולם לא רצתה שמישהו ידבר עליה, מלבד ראש-הממשלה עצמה. על כן מצאו תחבולה: הנשיאות החליטה שהוויכוח על הודעת הממשלה יתקיים רק בשבוע שלאחר מכן.

חשבנו שזה לא יחול עלינו. כי באותו בוקר עמד להיערך גם דיון על מצב יהודי סוריה, לפי יוזמת סי-עתנו. (הגשנו הצעה לסדר-היום, וזו הוכרה כדחופה. אחריו הגישו שתי סיעות אחרות הצעות משלהן.) במיטת-גרת הנמקת הצעתנו, יכולנו כמובן לנוגע גם בפרשת לוד.

אבל הנשיאות התחכמה. היא פשוט החליטה לדחות גם את הדיון הדחוף במצב היהודים בסוריה. ראש-הממשלה נשארה הזוכרת היחידה.

עוד באותו בוקר, מסרה סיעתנו לפירסום את ההודעה הבאה:

זהו יום שחור לכולנו. יום שחור למדינה. יום שחור למשפחות השכולות, הישראליות והזרות. יום שחור לעניין השלום. ולכל שוחרי השלום בעולם.

הרצח ההמוני הנתעב, שבוצע אמש בנמל-התעופה לוד, הוא פשע-מלחמה, במזוא מובן המילה.

האירגון האחראי למעשה זה, שנתן פקודה לפתוח באש ללא אבחנה על קהל אזרחי בינלאומי, קהל של גברים, נשים וילדים, הוא חרפה לעם, אשר בשמו הוא מתיימר לפעול. הטלת המשימה על קנאים זרים, מטורפים אידיאולוגיים, מוסיפה לחרפת הפשע את חרפת הפחדנות. הגיע הזמן שהעם הפלסטיני כולו יערוך את חשבון-הנפש, ויקיא מתוכו את עדת המרצחים, המחבלת בסיכויי השלום. המחבלת קודם כל בתיקות העם הפלסטיני להגיע להגדרה עצמית ולשלום.

כאיש המחוייב תיקוזה זו, המאמין בעתיד השותפות הישראלית-פלסטינית, אני קורא לעם הפלסטיני להכין כו דרך זו כורה תהום בין שני העמים, תהום שתהיה בעוכרי העם הפלסטיני. יתכן כי מעשה זה פותח פרק חדש במאבק הישראלי-ערבי. התערבותם הישירה של אירגוני-טרור בינלאומיים, המנופפים בדגלים אידיאולוגיים שונים, מצביעה על חשיר-בות המאבק הרעיוני העולמי.

אך מיקרה הוא ששלושת מבצעי הפשע היו, הפעם, יפאנים, החזורים ברוח-הטירוף הקנאות

"מה מפתחים כאן - את הארץ או את הווילות של הפרקליטים?"

זהו אבי החטא. האנרכיה היא הביצה. שבה גדלו יתושי השחיתות.

כאשר איש משרד-הפיתוח גילה את השחיתות והעז לצאת למלחמה, איפה היתה צמרת משרד הפיתוח? איפה היה השר גבתי? איפה היה קודמו (אל נשכח את שר-הפיתוח חיים לנדאו!) איפה היו המנהל הכללי וכל יתר המכובדים?

לא די באנרכיה בין מיושרי-הממשלה, יש אנרכיה מקבילה בתוך משרד-הפיתוח עצמו, מעין מיקרו-אנרכיה בתוך המיקרו-אנרכיה.

וכך מספר דו"ח ויתקון: "דוקטור ניב הוא גיאולוג בעל ותק ונסיון ניכר... עם זאת לא תמכו בו אלא מיקצת מחבריו. מר אליהו זוהר, מנהל המכון הגיאולוגי, תמך בתלונותיו לכל אורך הדרך, ואילו משה אטינגר, מנהל ענייני-הנפט במשרד-הפיתוח, הסתייג במידה רבה מהשי-גותיו של דוקטור ניב, וכך עשה פרוכטור אביהו גינסבורג, מנהל המכון למחקרי הנפט והגיאופיסיקה באותו משרד. גם מנהלו הכללי של משרד-הפיתוח לשעבר, מר גלעד, ומנהלו הכללי דהיום, מר ורדי,

יהודה שערי.

קשה היה לדרוש מהשר משה קול, שהחזיק אז בתיק הפיתוח, שייכנס למלחמה עם שני הלווייתנים הממשלתיים, השרים דיין וספיר. נוצר מצב אבסורדי, שהגיאולוג גים חוקרי-הנפט היו שייכים למשרד-הפיתוח, ואילו אנשי הביצוע כפופים למשרד-האוצר.

צפון סיני בידי "הקטנצ'יק", דרום סיני בידי "הגדולצ'יק" *.

יהונתן יפרח: האם זה נסיון לסטך בדרג ממשלתית?

אורי אבנרי: הממשלה היא אחת, או צריכה להיות אחת. לגבי האפוזיציה היא בודאי אחת. התיאור שנותן דו"ח ויתקון על היחסים האומללים בין אנשי המכון הגיאולוגי של משרד-הפיתוח ובין משרד האוצר - הלוואי והיה לי זמן להקריא אותו כולו. "צאה משלחת גיאולוגית למחקר, התאכסנה במחנה חברת נתיבי נפט באבירורוס. ערב אחד מצאו חברי המשלחת את חפציהם מעבר לגדר, וקיבלו פקודה לעזוב מייד את המחנה."

בדיון על משרד-הפיתוח אמרנו את הדברים הבאים:

אורי אבנרי: לשם מה, בעצם, קיים משרד הפיתוח?

אם בכלל יש הצדקה לקיומו של מיניסטרונין זה, עם שר וצמרת וכל האביזרים המיניסטריאליים, הרי זה כדי לרכוש את פיתוח כל אצורות-הטבע ומשאבי-הכוח במדינה ביד אחת.

אסימון בקופת המישחק

אולם משרד-הפיתוח הקיים הוא קאריקטורה של מיניסטרונין כזה. נאספו בו כל מיני פירורים, שנלקטו מכל הבא ליד, ללא שיטה וללא סדר. ואילו הסמכויות הדרושות כדי לתכנן בטוח קצר ובטוח ארוך את מקורות-הכוח של המדינה ומחצביה, פזורות לאורכן של האחוזות הפיאודליות, אשר מהן מורכבת הממשלה. די להזכיר שענייני הנפט נמצאים במינהל-הדלק של משרד-האוצר; ענייני הגרעין נמצאים בידי משרד ראש-

הגדולצ'יק והקטנצ'יק

לא התייצבו מאחורי דוקטור ניב. יש לנו פה תמונה אופיינית של אינטריגות ומלחמות בין המחלקות השונות והמכונים השונים הנמצאים בתחום אותו משרד ממשלתי - משרד-הפיתוח.

או - או?

אדוני היושב ראש, על משרד-הפיתוח צריך להגיד: "או - או". או שהמשרד הזה מיותר לגמרי, ויש לפרק אותו - זהו פתרון אחד, ואולי הוול ביותר. או שיש להוציא את כל ענייני-הפיתוח ממשרדי הממשלה האחרים, ולהקים משרד-פיתוח אמיתי.

אם שר הפיתוח כיום אינו רואה את עצמו כדיריג'ר, או כדיר ארעי, במישר הזר, אלא כשרי-פיתוח אמיתי, אדרבה, ייחבין על ריכוז כל ענייני הגרעין והנפט, וכדי החברות הממשלתיות העוסקות בפיתוח, תחת גג אחד, במישר גרוד אחד שירכז בידי את הטיפול, ושיוכל לתכנן את ענייני האנרגיה לטווח ארוך. אז תהיה אולי הצדקה למישרד הפיתוח. כמו שהוא היום, אין לו שום הצדקה.

כבוד השר הירצה לפנינו היום על הפסדי המיליונים של החברות הממשלתיות השונות. אני רוצה לשאול: כמה מן המיליונים האלה שימשו לפיתוח הווילות והגנינות הפרטיות של עורכדין, מאוי-תם שאנחנו שומעים עליהם בימים האחרונים? אינני יודע אם יש בידי שרי-הפיתוח, ברגע זה, הנתונים הדרושים. אם לא, אני שאלתה. אני רוצה לדעת כמה מיליונים שילמו החברות הכסופות לכאורה למשרד הפיתוח עבור עורכדין, עבור תקנונים, חוים, ושאר עבודות משפטיות. אם שרי-הפיתוח אומר שתברה פלוגית הפסידה שני מיליון, והברה אלמונית הפסידה שמונה מיליון לירות - כמה מזה היה שכר-טירחה לפרקליטים?

על יחסים אלה מעיד גם תיאור הפגישה בין סגן שרי-האוצר, ח"כ ד"ר צבי דינשטיין, ומשלחת גדולה של אנשי פיתוח, שביקשו 3.5 מיליון ל"י לחקר נפט. דו"ח ויתקון מוסיף: "תמוה בעיני שהמנהל הכללי,

שערי דינשטיין

מר גלעד, לא מצא לנכון להשתתף בשיחה כה חשובה. גם הוא התחמק מקרב באותה פגישה. שבה הועלה הכינוי המעליב, "הקטנצ'יק".

שטח תמורת כסף

הרושם שנתקבל הוא שמה שהציע סגן שרי-האוצר הוא, תקציב תמורת סיפוח שטחים". דהיינו, משרד הפיתוח יתן את צפון-סיני למשרד-האוצר, ותמורת זה יתן משרד-האוצר כסף למשרד-הפיתוח. (פעם קנתה ארצות-הברית את אדאסקה מרוסיה הצארית, ואת לואיזיאנה מצרפת. אבל זו הפעם הראשונה שאני שומע שמישרדי-הממשלה שלנו קונים שטחי-ארץ בכסף.)

הכוונה לד"ר צבי דינשטיין, המצטיין בגובה קומתו.

"גדולצ'יק" ו"קטנצ'יק"

הבה נראה מה אמר דו"ח ויתקון על נושא זה: "טענתו הגורפת ביותר (של הדוקטור דויד ניב) היתה, שלא היה זה מן הסדר הטוב וההגיון להוציא את עיקר ענייני-הנפט מחתום משרד-הפיתוח, ולהעבירם לתחום האוצר. אך החלטה זו נתקבלה בדרג הגבוה ביותר, בדרג הממשלה, וגם משרד הפיתוח קיבל את הדין."

מסתבר ששרי-הפיתוח דאו, מתוך פחדנות עילאית, נמנע מלהילחם על סידור יעיל של העניינים. הוא פחד להיכנס לקרב עם שרי-הביטחון, שחלש על העניינים מפני שהנפט נלקח משטח מוחזק, (אגב, בניגוד לחוק הביני-לאומי), הוא פחד להילחם בשרי-האוצר, שסגנו חולש על ענייני הנפט. אותו סגן, חבר הכנסת ד"ר צבי דיני שטיין, אמר פעם למומחי הפיתוח, שבאו אליו לבקש כסף למחקר גיאולוגי: "תלכו לקטני צ'יק". "הקטנצ'יק" הוא סגן שרי-הפיתוח דאו, מי שהיה הבוס האמיתי של המישרד, ח"כ